

การศึกษามรรณกะเกี่ยวกับมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล : การศึกษาเฉพาะกรณี
วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า

นางสาว ศรีสกุล เจียบแหลม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-249-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A SYUDY OF HUMAN COMPETENCIES OF NURSING STUDENTS :
A CASE STUDY OF PRAPOKKLAO NURSING COLLEGE

Miss Srisagoon Cheaplamp

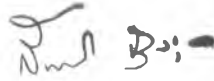
A Thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science
Nursing Education Program
Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-249-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล :
การศึกษาเฉพาะกรณี วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า
โดย นางสาวศรีสกุล เจียบแหลม
ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กงสุวรรณ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศรีสกุล เจียบแหลม : การศึกษาสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษยชนของนักศึกษาพยาบาล : การศึกษาเฉพาะกรณี วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า (A STUDY OF HUMAN COMPETENCIES OF NURSING STUDENTS : A CASE STUDY OF PRAPOKKLAO NURSING COLLEGE) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ , 182 หน้า . ISBN 974-634-249-5

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษยชนของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามชั้นปี อัตรานวัตกรรม ทักษะติดต่อวิชาชีพ และ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สมรรถนะเกี่ยวกับมนุษยชนครั้งนี้ หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาพยาบาลที่แสดงออกชัดเจน หรือรายงานได้ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานร่วมกันในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล สมรรถนะเกี่ยวกับมนุษยชนแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการสร้างสัมพันธภาพ และด้านการร่วมรู้สึก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จำนวน 60 คน เลือกโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงตามสถานที่ และเวลาในการขึ้นปฏิบัติงาน บนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ชุดที่ 1 คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษยชน และชุดที่ 2 คือ แบบวัดสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษยชนด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการสร้างสัมพันธภาพ และด้านการร่วมรู้สึก ซึ่งเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากกรอบแนวคิดที่ได้จากการสัมภาษณ์แนวคิดโดยมีผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาพยาบาลและการบริการพยาบาล จำนวน 10 ท่าน ผ่านการทดสอบความตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงภายในของแบบสมรรถนะที่สร้างขึ้น รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 .

ผลการวิจัยที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ยสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษยชนในด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการสร้างสัมพันธภาพ ด้านการร่วมรู้สึก และรวมทุกด้านของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง
2. ค่าเฉลี่ยสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษยชนรายด้าน และรวมทุกด้านของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับของชั้นปี อัตรานวัตกรรม ทักษะติดต่อวิชาชีพ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา ภาวพยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

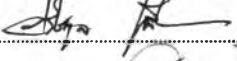

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

C786207 : MAJOR NURSING EDUCATION
 KEY WORD: COMPETENCIES / HUMAN COMPETENCIES
 SRISAGOON CHEAPLAMP : A STUDY OF HUMAN COMPETENCIES OF
 NURSING STUDENTS : A CASE STUDY OF PRAPOKKLAO NURSING COLLEGE.
 THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND , Ph.D.
 182 pp. ISBN 974-634-249-5

The purpose of this research was to study and compare human competencies of nursing students who were in different class and had different self concept , professional attitude and motivation to practice. In this study human competency was conceptualized as the competencies of nursing students which were explicitly or implicitly demonstrated during the clinical nursing practicum. Human competencies were classified into 3 categories , namely, communication , interpersonal relationship, and empathy. Research samples were 60 nursing students from Prapokklao Nursing College ,selected by purposive sampling according to the time and unit where nursing students practiced their clinical experiences. Two instruments were developed by the researcher. The first one was the questionnaire designed to measure the independent variables. The second tool was a human competency test .The content of the human competency test was derived from the indepth interview transcription of 10 nursing experts. The human competency test were tested for content validity. The reliability of the test was 0.92 .

The major findings were the followings :

1. Mean scores of human competencies of nursing students in all aspects and in the aspect of communication, interpersonal relationship and empathy were in the middle level.
2. There were no significant difference between the mean scores of human competencies in all aspects and in each aspects of nursing students who were different in class and had different self concept , professional attitude and motivation to practice.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2538.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความดูแลอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ดร.ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 10 ท่านที่ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ขอบขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ และขอบขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้กำลังใจ และความช่วยเหลืออย่างมากจากอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี อาจารย์ละไม ราษฎร์วิจิตร อาจารย์กัลยา งามวงศ์วาน อาจารย์ศุภกรใจ เจริญสุข รวมทั้งอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าทุกท่าน ที่ให้กำลังใจ และความอนุเคราะห์ จึงขอบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอรำลึกถึงดวงวิญญาณของคุณแม่พรณี ผู้ซึ่งให้แสงสว่างส่องวิถีทางดำเนินชีวิต และขอบขอบพระคุณ อาจารย์อนันต์ อาจารย์เสาวรีย์ คุณคัคติ คุณสุกัญญา เจียบแหลม ที่เป็นกำลังใจ เอื้ออาทร ห่วงใย ช่วยเหลือ และสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ศรีสกุล เจียบแหลม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	10
คำจำกัดความในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิดของสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติและความต้องการของมนุษย์.....	16
สมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ในวิชาชีพการพยาบาล.....	23
วิธีการศึกษาสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์.....	59
การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์	
ในวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า.....	65
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล.....	73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	91

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	95
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	96
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	96
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	97
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	98
	การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	110
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	112
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	114
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	131
	สรุปผลการวิจัย.....	132
	อภิปรายผลการวิจัย.....	133
	ข้อเสนอแนะ.....	137
	รายการอ้างอิง.....	140
	ภาคผนวก.....	151
	ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเรื่องสมรรถนะ เกี่ยวกับมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล.....	153
	ภาคผนวก ข รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ของเครื่องมือ.....	155
	ภาคผนวก ค รายงานผู้ช่วยวิจัย.....	157
	ภาคผนวก ง ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ.....	158
	ภาคผนวก จ สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	162
	ภาคผนวก ฉ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	165
	ประวัติผู้วิจัย.....	182

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	วิธีการเก็บข้อมูล หน้าหนัก ค่าคะแนนเต็ม ของสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ รายด้านและรวมทุกด้าน.....	104
2	ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง.....	116
3	จำนวน และร้อยละของนักศึกษายาบาล จำแนกตาม อัตมโนทัศน์ ทักษะคิด ต่อวิชาชีพ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน.....	117
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ของอัตมโนทัศน์ ทักษะคิดต่อวิชาชีพ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน.....	118
5	จำนวน และร้อยละของนักศึกษายาบาล จำแนกตามระดับของสมรรถนะ เกี่ยวกับมนุษย์รายด้าน และรวมทุกด้าน.....	119
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ รายด้าน และรวมทุกด้าน.....	121
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะด้าน การติดต่อสื่อสารของนักศึกษายาบาลในด้านการพูด-การแสดงออก ของท่าทาง รายข้อ.....	122
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ ด้านการสร้างสัมพันธภาพ (แบบสังเกต) ของนักศึกษายาบาล รายข้อ.....	124
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ ด้านการสร้างสัมพันธภาพ (แบบสอบถาม) ของนักศึกษายาบาล รายข้อ.....	125
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ ด้านการร่วมรู้สึก (แบบสังเกต) ของนักศึกษายาบาล รายข้อ.....	126
11	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย สมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ รายด้าน และรวมทุกด้านของนักศึกษายาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี.....	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย สมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ รายด้าน และรวมทุกด้านของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับอัศวินทัศน.....	128
13	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย สมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ รายด้าน และรวมทุกด้านของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับทัศนคติต่อวิชาชีพ.....	129
14	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย สมรรถนะเกี่ยวกับมนุษย์ รายด้าน และรวมทุกด้านของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน.....	130

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงแบบจำลองกระบวนการติดต่อสื่อสารของลาสเวลล์.....	27
2	แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสัมพันธภาพระหว่างพยาบาล กับผู้ป่วย.....	39
3	แสดงกรอบอ้างอิงภายใน และภายนอกของบุคคล.....	50